

נערך ע"י יחזקאל הרטמן

טור או"ח סי' תרו

שפשעתי לו. (3) ועושינן כן כדי שיהא לב כל ישראל שלם כל אחד עם חברו ולא יהא מקום לשטן לקטרג עליהם. והכי איתא בפרק (ט"ו) [מ"ו] מפרקי רבי אליעזר רואה סמאל שלא נמצא חטא בישראל ביום הכפורים ואומר רבון העולם יש לך עם אחד בארץ כמלאכי השרת.

מה מלאכי השרת יחפי רגל [א] אף ישראל יחפי רגל ביום הכפורים. מה מלאכי השרת אין להם קפיצה אף ישראל אין להם קפיצה ועומדין על רגליהם ביום הכפורים. מה מלאכי השרת נקיים מכל חטא כך ישראל נקיים מכל חטא. מה מלאכי השרת שלום כיניהם כך ישראל ביום הכפורים.

והקדוש ברוך הוא שומע עדותן מן המקטרגים ומכפר עליהם: ד [ב] ונהגו לטבול בערב יום הכפורים. ואמר רב עמרם טובל אדם בשעה שביעית ומתפלל מנחה. ואמר רב סעדיה בעלייתו מלטבול מברך על הטבילה ה [ג] וכתב אדוני אבי הרא"ש ז"ל ואין דבריו נראים בזה לברך. אלא שנהגו העולם לטהר עצמם מקרי ביום הכפורים וסמכו על מדרש של פרקי רבי אליעזר שנקיים כמלאכי השרת ביום הכפורים:

בית חדש
תרו א ויתן כף אדם אל לבו בערב יום כפור לפיכך וכו'. כן כתב הרא"ש נפרק יום הכפורים והנא לאה לדבריו ולתנו לומר שאל יאמר היום או למחר אפיסקו אלל בערב יום הכפורים יפיסקו ולא יעבור משא"כ נשאר ימות השנה שאף על פי שראוי לכל אדם לפיכך לניי מקום יוכל הוא להניח הענין ליום אחר: ומ"ש וצריך לצי"ד פז וכו'. פשוט שס (פז).

סימן תרו

שיפיים אדם חברו בערב יום כפור. וכו' ד' סעיפים:
א [א] עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכיפורים מכפר עד שיפייסנו * [א] ואפילו לא הקניטו אלא בדברים * צריך לפייסו * [ב] ואם אינו מתפייס בראשונה [א] יחזור [ב] וילך פעם שניה ושלישית * ובכל פעם יקח עמו שלשה אנשים * ואם אינו מתפייס בשלשה פעמים * [ב] אינו זקוק לו: הגה [א] * [ב] מיהו יאמר אחר כך לפני-עשרה

למה מדעתיה רב הוה ליה מילתא בהדי ההוא מבחא לא אתא לקמיה במעלי יומא דכפורי אמר איהו איזיל אנא לפיכך ליה פגע ביה רב הונא אמר ליה להיכא קא אוזיל מר אמר ליה לפיכך ליה פלגיא אמר אוזיל * אבא למיקטל נפשא אזל וקם עילויה הוה יתיב וקא פלי רישא דלי עיניה וחזייה אמר ליה אבא את זיל לית לי מילתא בהדך בהדי דקא פלי רישא אישתמיט גרמא * ומחזייה בקועיה וקמליה רב הוה פסיק סידרא קמיה דרבי-עיי"ל אתא ר' חייא הדר לרישא עיי"ל בר קפרא הדר לרישא אתא ר"ש ברבי הדר לרישא אתא ר' חנינא (בר*) חמא אמר כולי האי גהדר וניזיל לא הדר איקפיד ר' חנינא אזל רב לגביה תליסר * מעלי יומי דכפורי ולא איפיים והיכי עביד הכי והאמר ר' יוסי בר חנינא כל המבקש ממו מחבירו אל יבקש ממנו יותר משלש פעמים * רב * שאני ור' חנינא היכי עביד הכי * והאמר רבא כל המעביד על מדותיו מעבידו לו על כל שפיעו אלא ר' חנינא חלמא חזי ליה לרב דקפוחו בדיקלא וגמירי דכל דקפוחו בדיקלא רישא הוי אמר (6) שמע מינה בעי למעבד רשותא ולא איפיים כי היכי דליזיל ולגמר אורייתא בבבל

רש"י יומא פז :
אתא ר' חייא. וגם הוא היה חפץ לפסוק עמו ומזר בשצילו נראה הפרשה: רב שאני. מתמיר היה לעצמו: חלמא הוא ליה לרב. ראה מלוס על רב שחללוהו דקל והוא סימן נשיות ראש וגדולה ור' חנינא ראש ישיבה היה כדאמר רבי (פסוקי דקרא: קג:) בשעת פטירתו חנינא צר חמא ישב צראש וכשראה

רא"ש יומא פ"ח סי' יז
לה' אלהי ישראל ולפלוגי זה שחצמתי צו. אמר רבי יוסי צר חנינא כל המבקש ממו מחבירו אל יבקש ממנו יותר משלש פעמים שנתאמר (6) אלא שא נא. ודוקא חבירו אצל רבו מפיס ליה עד דמפיס:

ר"י יומא סוף פרק ח'
אלהי ישראל ולפלוגי זה שחצמתי בו א"ר יוסי בר חנינא * כל המבקש ממו מחבירו אל יבקש ממנו יותר משלש פעמים שנאמר (בראשית ג, י) אבא שא נא ועתה שא נא [פז] ודוקא חבירו אבל רבו מפיס ליה עד דמפיס * * * * * עשרים וארבעה דברים מעבדין את התשובה ואלו הן * * * רבילות לשון הרע ב יז בעל רמב"ם פ"ב מהלכות תשובה

נגדי תמיד: פז * אין התשובה ולא יום הכפורים מכפרין אלא על עבירות שבין אדם למקום כגון מי שאכל דבר אסור או בעל בעלה אסורה וכיוצא בהן. אבל עבירות שבין אדם לחבירו כגון החובל את חברו או המקלל חברו או גוזלו וכיוצא בהן אינו נמחל לו לעולם עד שיתן לחבירו מה שהוא חייב לו וירצהו. אע"פ שהחזיר לו ממון שהוא חייב לו צריך לרצותו ולשאול ממנו שימחול לו. אפילו לא הקניט את חברו אלא בדברים צריך לפייסו ולפגע בו עד שימחול לו. לא רצה חברו למחול לו מביא לו * שורה של שלשה בני אדם מרועיו ופוגעין בו ומבקשין ממנו. לא נתרצה להן מביא לו שניה ושלישית לא רצה מניחו והולך לו וזה שלא מחל הוא החוטא. [ט] ואם * היה רבו הולך ובה אפילו אלף פעמים עד שימחול לו:

מקור חיים (לבעל החות יאיר) סי' תרו
אם חברו מקפיד על דיבור ודבר שאין ראוי להקפיד מ"מ מחויב לבקש ממנו מחילה, מגמ'.
שפת אמת יומא פז :
אזי אף שלא הי' דנין מה שהקפיד אוזיל רב לפייסו, דהא משמע דכיוה"כ איכא קפידא שיפייסו א' עם חברו ואין נפקותא אם האזק עמו כמה שמקפיד עליו או לא מ"מ לריכין להתפייס:

פרי חדש סי' תרו
ומה שכתב [ואם אינו מתפייס בג' פעמים] אינו זקוק פז. משמע דאי בעי לשאול ממנו מחילה יותר משלשה פעמים רשאי, וכן דעת הטור [עמוד שצט]. אבל מדברי הרמב"ם בפרק ב' מהלכות תשובה [הלכה ט] נראה שאינו רשאי, והכי משמע לישנא דגרמא [יומא פז, א] דקאמר כל המבקש ממו מחבירו אל יבקש יותר משלשה פעמים, משמע דאיסורא איכא. והכי מוכח עוד, דאהא דאמרין [שם עמוד ב] אזל רב לגביה רבי חנינא תליסר מעלי יומא דכפורי ולא איפיים, פרכינן, והיכי עביד הכי והאמר רבי יוסי בר חנינא כל המבקש ממו מחבירו וכו', ומאי קשיא ליה דילמא רב מחמיר על עצמו היה, ואע"ג דלפירוש רש"י [ד"ה רב שאני] משני (הרי) [הכי*], מכל מקום אין פירושו מחזור. והעיקר דכי משני "רב שאני" רצה לומר דכיון דרב-חנינא היה כרבו של רב שואל ממנו אפילו אלף פעמים, אלמא דלשאני רבו אינו רשאי, והכי נקטינן. ודבר ברור הוא, דכיון שיותר משלשה פעמים אינו זקוק לו עוד לפייסו, שיום הכפורים מכפר, והיינו דתנן [יומא פה, ב] עבירות שבין אדם לחבירו אין יום הכפורים מכפר עד "שירצה" את חברו, דאלמא דכל שמרצהו אע"פ שהוא לא נתרצה יום הכפורים מכפר, דאם לא כן עד "שיתרצה" חבירו

מיעבי ליה:
לא יפרוט אותו: א יחזור וי"ך.
ויפייסנו בכל פעם זמין ריזוי אחר
(3) עמוד שצט ד"ה ומ"ש וצריך):
ב אינו זקוק פז. ואם ראה לפייסו יומר רשאי, אם אין סס בזיון תורה
(3) עמוד ט דיבור ראשון):
(א) יחזור [ב] וילך פעם שניה ושלישית * ובכל פעם יקח עמו שלשה אנשים * ואם אינו מתפייס בשלשה פעמים * [ב] אינו זקוק לו: הגה [א] * [ב] מיהו יאמר אחר כך לפני-עשרה